

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 lipca 2013 roku powód **R. L. (1)** wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. (pozwany ad.1) i (...) S.A. z siedzibą w W. (pozwany ad.2) kwoty 150.000 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 50.000 zł za okres od dnia 22 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 100.000 zł za okres od dnia 17 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty

oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W pozwie z dnia 26 lipca 2013 roku powód **K. K.** wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 128.500 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 75.500 zł za okres od dnia 9 marca 2010 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 53.000 zł za okres od dnia 8 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty

oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W pozwie z dnia 26 lipca 2013 roku powodowie **J. S. (1) i G. S.** wnieśli o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 174.000 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 100.000 zł za okres od dnia 20 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 27.000 zł za okres od dnia 30 kwietnia 2008 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 11.000 zł za okres od dnia 20 maja 2008 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 6.000 zł za okres od dnia 30 lipca 2008 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 30.000 zł za okres od dnia 24 września 2008 roku do dnia zapłaty

oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W pozwie z dnia 26 lipca 2013 roku powód **J. K. (1)** wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 190.000 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 100.000 zł za okres od dnia 11 maja 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 20.000 zł za okres od dnia 17 maja 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 20.000 zł za okres od dnia 15 października 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 50.000 zł za okres od dnia 6 marca 2013 roku do dnia zapłaty

oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniach pozwów podano, iż każdy z powodów dochodzi odszkodowania za szkodę wyrządzoną im przez M. G. (1) w związku z wykonywaniem przez niego czynności agencyjnych, które wypełniał w imieniu pozwanego ad. 2, tj. (...) S.A. z siedzibą w W.. /pozew R. L. - k.3-12; pozew K. K. - k.3-13 załączonych akt o sygn. II C 1027/13; pozew J. G. - S. i G. G. - S. k.3-13 załączonych akt o sygn. II C 1028/13; pozew J. K. k.3-13 załączonych akt o sygn. II C 1029/13/

Pozew J. G. – S. oraz G. G. – S. został doręczony pozwanym w dniu 10 października 2013 roku, zaś pozew J. K. został doręczony pozwanym w dniu 21 października 2013 roku. /zwrotne potwierdzenie odbioru k. 116 załączonych akt II C 1028/13; zwrotne potwierdzenie odbioru k. 117, 118 załączonych akt II C 1029/13/

W odpowiedziach na złożone pozwy, pozwani wnieśli o oddalenie każdego z powództw i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwani podnieśli zarzuty przyczynienia się podwodów do powstania szkód. /odpowiedź na pozew R. L. – k. 509-540; odpowiedź na pozew K. K. – k. 107-139 załączonych akt o sygn. II C 1027/13; odpowiedź na pozew J. G. – S. i G. G. – S. k. 117– 150 załączonych akt o sygn. II C 1028/13; odpowiedź na pozew J. K. k. 119–148 załączonych akt o sygn. II C 1029/13/

Postanowieniami z dnia 22 sierpnia 2013 roku, 29 października 2013 roku, 6 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi połączył sprawy o sygn. akt II C 1027/13, II C 1028/13, II C 1029/13, a zatem: sprawy z powództwa K. K., J. K. oraz małżonków G. – S., ze sprawą o sygn. akt II C 1026/13 (z powództwa R. L.) celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. /postanowienia: k. 107 załączonych akt o sygn. II C 1027/13, k. 155 załączonych akt o sygn. II C 1028/13, k. 633 załączonych akt o sygn. II C 1029/13/

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi:

1. oddalił powództwo wytoczone przez R. L. (1) i orzekł o nie obciążaniu go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
2. oddalił powództwo wytoczone przez K. K. i orzekł o nieobciążaniu go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
3. oddalił powództwo wytoczone przez J. S. (1) i G. S. i orzekł o nieobciążaniu powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
4. oddalił powództwo wytoczone przez J. K. (1) i orzekł o nieobciążaniu go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oceniał odpowiedzialność pozwanego (...) Towarzystwa (...) S.A. siedzibą w W. w świetle art. 11 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154 ze zm.). Wskazał, że czynności wykonywane przez pośrednika ubezpieczeniowego (M. G.) nie są tożsame z wykonywaniem umowy agencji w rozumieniu art. 758 i n. k.c.

Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż nie istnieje podstawa do przypisania odpowiedzialności za szkody, których doznali powodowie pośrednikowi ubezpieczeniowemu, to jest spółce (...), na podstawie art. 430 k.c., gdyż nie ma wystarczających podstaw do dopatrywania się w relacji (...) Usług (...) z M. G. (1) stosunku podwładności. Pozwany ad. 2, według tego Sądu nie ponosi również odpowiedzialności na podstawie art. 429 k.c., gdyż w sprawie zachodziła okoliczność ekskulpacyjna - M. G. (1), był przedsiębiorcą, osobą, która w zakresie swej działalności zawodowej trudniła się wykonywaniem powierzonych mu czynności.

Sąd Okręgowy stanął również na stanowisku, iż czynności dokonywane z powodami przez M. G. (1), nie pozostawały w istocie w żadnym związku (ani czasowym, ani miejscowym, a przede wszystkim – instrumentalnym) z czynnościami agencyjnymi, które wykonywał on na rzecz i w imieniu pozwanych. A zatem, działania M. G. (1) nie mogły w racjonalnie działającym konsumencie stworzyć wrażenia, że są dokonywane w ramach jego działalności zawodowej związanej ze stroną pozwaną. Powodowie zawierali umowy o nieokreślonej treści, bez jakiegokolwiek potwierdzenia ze strony (...), bez lub jaskrawo sprzecznie z treścią formularzy, które podpisywali, nie czytając ich, godząc się na gotówkowy, niekwitowany obrót pieniędzmi. Sąd uznał, że rozszerzająca wykładnia przepisów art. 429 i 430 k.c. może chronić jedynie racjonalnych konsumentów, powodowie zaś wykazali się co najmniej skrajnym niedbalstwem i jeżeli rzeczywiście nie wiedzieli o faktycznych działaniach M. G. (1), to było to niezauważanie faktów oczywistych.

Sąd uznał, iż brak jest również podstaw do przypisania pozwanym odpowiedzialności na podstawie przepisu art. 415 k.c. /wyrok SO w Łodzi z dnia 16.12.2014r., wydany w sprawie II C 1026/13 k.900-901/

Powyższe rozstrzygnięcie zostało przez wszystkich powodów zaskarżone apelacją. Wyrokiem z dnia 2 września 2015 roku wydanym w sprawie I ACa 283/15 Sąd Apelacyjny w Łodzi, oddalił apelację wniesioną przez powodów i orzekł o nieobciążaniu R. L., K. K., J. G. – S. i G. G. – S. oraz J. K. kosztami postępowania apelacyjnego. /wyrok SA w Łodzi z dnia 2.09.2015 r. wydany w sprawie I ACa 283/15 k.1047/

Od powyższego rozstrzygnięcia skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wnieśli powodowie: J. S. (1), G. S. oraz J. K. (1). Postanowieniem z dnia 29 września 2016 roku Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania. /skarga kasacyjna powodów k.1070-1090; postanowienie SN z dnia 29.09.2016 r. k.1183/

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2016 r. wydanym w sprawie II CSK 131/16 Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 września 2015 roku w części oddalającej apelację powodów: G. S., J. S. (1) i J. K. (1) oraz w części rozstrzygającej o kosztach postępowania apelacyjnego tych powodów i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu zapadłego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy, zwrócił uwagę, iż przepis art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. nr 124, poz. 1154), jest szczególnym źródłem deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej zakładu ubezpieczeń i to opartej na zasadzie ryzyka, z jednoczesnym wyłączeniem możliwości uwolnienia się przez zakład ubezpieczeń od tej odpowiedzialności z powołaniem się na brak winy w wyborze, wobec wyraźnego wyłączenia w art. 11 ust. 1 u.p.u. stosowania przepisu art. 429 k.c. Przesłanka zawarta w/w przepisie, wyrażona zwrotem "w związku z wykonywaniem czynności agencji" według Sądu Najwyższego oznacza istnienie funkcjonalnego związku między wyrządzeniem szkody, a wykonywaniem czynności agencji, które mogą być wykonywane bezpośrednio przez osobę fizyczną (art. 9 ust. 1 u.p.u.), z którą agent ubezpieczeniowy zawarł umowę o współpracę nieuważaną przez ustawodawcę za umowę agencyjną (art. 12 ust. 4 u.p.u.). Tym samym, wskazany przepis obejmuje szerokie spectrum zachowań agenta ubezpieczeniowego, nie wyłączając wyrządzenia szkody w sposób pośredni, a więc także w wyniku zachowań podwykonawcy, którym agent się posłużył.

Sąd Najwyższy wskazał również, iż na gruncie niniejszej sprawy, zachodziła możliwość pociągnięcia pozwanych do odpowiedzialności, za szkody wyrządzone przez M. G. na podstawie art. 430 k.c. Według Sądu Najwyższego, ustalenie istnienia po stronie pozwanego ad. 2 bezspornej możliwości sprawowania kontroli i nadzoru nad działaniami M. G. (1) i korzystanie z tej możliwości nie neguje podlegania podwładnego kierownictwu powierzającego i istnienia obowiązku stosowania się do jego wskazówek tylko z tej przyczyny, że pozwany ad. 2 pozbawiony był jedynie uprawnienia do wydawania wiążących podwładnego poleceń. /wyrok SN z dnia 24.11.2016 r. k. 1190-1190v, uzasadnienie wyroku k.1191-1195/

Wyrokiem z dnia 14 marca 2017 roku wydanym w sprawie I ACa 17/17 Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 16 grudnia 2014 roku wydany w sprawie II C 1026/14 i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny, związany wykładnią prawa dokonaną w wyroku z dnia 24 listopada 2016 roku przez Sąd Najwyższy w sprawie II CSK 131/16, zwrócił uwagę na konieczność objęcia w niniejszej sprawie hipotezą art. 11 ust. 1 u.p.u nie tylko agentów, ale także ich podwykonawców - osób fizycznych wykonujących czynności agencji na rzecz zakładu ubezpieczeń (tzw. „o.f.w.c.a.”). Nadto, Sąd Apelacyjny wskazał, że w sprawie zachodzi konieczność uzupełnienia ustaleń faktycznych i oceny prawnej w zakresie pojęcia „przy wykonywaniu powierzonych czynności”, oraz poczynienia ustaleń w przedmiocie mechanizmów kontrolnych w relacji pomiędzy pozwaną spółką (...), a M. G. (1). Uzupełniony materiał, po jego kompleksowej ocenie – według Sądu Apelacyjnego - pozwoli na przesądzenie, co do zasady odpowiedzialności strony pozwanej. /wyrok SA w Łodzi z dnia 14.03.2017 r. k. 1227; uzasadnienie wyroku k. 1228-1238/

W piśmie z dnia 20 grudnia 2017 roku, J. S. (1) i G. S., sprecyzowali, że wnoszą o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanych solidarnie kwoty 174'000 zł:

- z odsetkami ustawowymi od kwoty 100'000 zł, liczonymi od dnia 20 grudnia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 27'000 zł, liczonymi od dnia 30 kwietnia 2008 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 11'000 zł, liczonymi od dnia 20 maja 2008 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 6'000 zł, liczonymi od dnia 30 lipca 2008 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 30'000 zł, liczonymi od dnia 24 września 2008 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Powód J. K. (1) sprecyzował, iż wnosi o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanych, jako dłużników solidarnych kwoty 190'000 zł:

- z odsetkami ustawowymi od kwoty 100'000 zł, liczonymi od dnia 11 maja 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 20'000 zł, liczonymi od dnia 17 maja 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 20'000 zł, liczonymi od dnia 15 października 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- z odsetkami ustawowymi od kwoty 50'000 zł, liczonymi od dnia 15 października 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. /pismo procesowe powodów z 20.12.2017 r. k.1348-1350/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w W. (do 20 lipca 2015 roku – (...) S.A. z siedzibą w W.) to spółka funkcjonująca, jako pośrednik finansowy i ubezpieczeniowy w ramach Grupy (...), będąca m.in. agentem pozwanego ubezpieczyciela (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. (do 20 lipca 2015 roku - (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W.). / okoliczność bezsporna, odpis pełny KRS dla (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. k. 1018-1029; odpis pełny KRS dla (...) S.A. z siedzibą w W. k.1030-1040/

(...) S.A. z siedzibą w W. ((...) S.A. z siedzibą w W.), jako podmiot posiadający status agenta w swojej działalności współpracuje z osobami fizycznymi, będącymi formalnie autonomicznymi przedsiębiorcami, określanymi mianem osób wykonujących czynności agencyjne (tzw. „o.f.w.c.a.”). W tym celu zawierane są z osobami fizycznymi cywilnoprawne umowy o współpracę. Jednym ze współpracowników tej pozwanej spółki był M. G. (1). /okoliczność bezsporna/

Na podstawie umowy o współpracę z dnia 21 lutego 2008 roku zawartej z poprzednikiem prawnym (...) S.A. z siedzibą w W. - (...) S.A. M. G. (1) był osobą wykonującą czynności agencyjne, akwizycyjne i pośrednictwa finansowego na rzecz spółek Grupy (...), w tym (...) S.A. M. G. (1), jako przedstawiciel ubezpieczeniowo-finansowy sam prowadził działalność gospodarczą i był obowiązany samodzielnie rozliczać wszelkie zobowiązania publicznoprawne (§ 3 ust. 2 umowy). Umowa została zawarta na czas nieoznaczony. Mogła zostać rozwiązana przez spółkę bez zachowania terminów wypowiedzenia m.in. w przypadku niedochowania przez przedstawiciela należytej staranności w wykonywaniu czynności i nieprzestrzegania norm Kodeksu Etycznego Spółki (§ 7 ust. 2 lit a i b). Umowa wygasła

ze skutkiem natychmiastowym również w przypadku skazania przedstawiciela prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo umyślne (§ 8 ust. 3).

Zgodnie z § 21 umowy, strony miały ponosić odpowiedzialność za szkodę powstałą z niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków wynikających z niej lub załączników na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Stosownie do treści § 2 ust. 3 załącznika nr I do umowy M. G. (1) był obowiązany do sporządzenia wniosków o ubezpieczenie, przekazywania spółce dokumentów dostarczonych przez klientów w celu dokonania oceny ryzyka ubezpieczonego oraz do niezwłocznego przekazania składki pobranej od klienta.

Zgodnie z § 1 ust. 2 załącznika I do umowy, M. G. (1) był zobowiązany m.in. do:

- oferowania produktów ubezpieczeniowych towarzystwa,
- przeprowadzania rozmów handlowych z potencjalnymi klientami zainteresowanymi ofertą towarzystwa,
- sporządzania wniosków o ubezpieczenie, przekazywania spółce dokumentów dostarczonych przez klientów w celu dokonania oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz do niezwłocznego przekazania składki pobranej od klienta,
- obsługi zawartych umów ubezpieczenia zgodnie z ustalonymi przez spółkę lub towarzystwo procedurami,
- dokonywania wszelkich czynności niezbędnych do wypłaty świadczeń ubezpieczeniowych przez towarzystwo, w szczególności poprzez pomoc osobom uprawnionym przy wypełnieniu i gromadzeniu niezbędnych dokumentów oraz przekazywania do centrali towarzystwa, a także przekazywania osobom uprawnionym należnych świadczeń zgodnie z zasadami ustalonymi przez towarzystwo,
- wykonywania innych czynności związanych z działalnością towarzystwa na zlecenie spółki. /umowa o współpracy – k. 179-184 wraz z załącznikiem I - k. 45-58/

Na podstawie § 1 ust. 1, 2, 7, 9-11, 13 i 15 załącznika A do umowy, M. G. (1) był obowiązany m.in. do:

- posługiwania się wyłącznie dokumentami, drukami, materiałami reklamowymi i informacyjnymi dostarczonymi lub zaakceptowanymi przez spółkę;
- przestrzegania: regulaminu sprzedaży, procedur, instrukcji, wytycznych i innych dokumentów związanych z wykonywaniem czynności agencyjnych, akwizycyjnych lub pośrednictwa finansowego, a wydanych przez spółkę oraz do przestrzegania zasad wynikających z Kodeksu Etycznego Spółki i wypełniania „norm produkcyjnych i jakościowych” określonych przez spółkę; dokumenty, o których mowa miały być przekazywane do wiadomości przedstawiciela w drodze ogłoszenia, w sposób zwyczajowo przyjęty w jego oddziale i dla swojej ważności nie wymagały pisemnego potwierdzenia ze strony przedstawiciela;
- wypełniania kryteriów i założeń spółki dotyczących sprzedaży i obsługi klientów;
- realizowania aktywności zgodnie z obowiązującym wzorcowym cyklem sprzedaży podanym do wiadomości przez spółkę;
- udziału w szkoleniach organizowanych przez spółkę oraz doskonalenia swoich umiejętności w zakresie świadczonych usług w ramach umowy o współpracę;
- wykonywania innych czynności określonych przez spółkę, jeżeli to będzie konieczne przy obsłudze klienta lub będzie miało na celu zapewnienie należytego wykonywania czynności określonych umową;

- przedstawiania kierownikowi zespołu, który sprawuje nadzór nad prawidłowym wykonywaniem czynności przez przedstawiciela, okresowych raportów zgodnie z instrukcjami i wytycznymi spółki;
- realizowania zadań wyznaczonych przez kierownika zespołu. /załącznik A do umowy współpracy - k. 60-61/

Stosownie do załącznika III do umowy o współpracę, M. G. (1) zobowiązał się także do wykonywania w imieniu spółki i na rzecz Funduszy Inwestycyjnych (...) czynności pośrednictwa finansowego polegających na pośredniczeniu przy zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy, w tym pośredniczeniu przy zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa w ramach programu systematycznego inwestowania. (§ 2 ust. 1 i 3 w zw. z § 1). W tym celu M. G. (1) zostało udzielone odrębne pełnomocnictwo. M. G. (1) był obowiązany m.in. do przyjmowania dyspozycji o otwarciu rejestru uczestników funduszy i wszelkich innych zleceń dotyczących jednostek uczestnictwa, jednakże nie mógł przyjmować w żadnej sytuacji, w tym również w charakterze pełnomocnika uczestnika funduszu, wpłat na nabycie jednostek uczestnictwa. (§ 3 ust. 2 i 7). /załącznik III do umowy współpracy - k. 62-64/

Upoważnienie M. G. (1) obejmowało wykonywanie czynności agencyjnych w imieniu (...) S.A., wykonującej pośrednictwo ubezpieczeniowe na rzecz Towarzystwa (...) S.A.

M. G. (1) dysponował także pełnomocnictwem do pośredniczenia przy zawieraniu i wykonywaniu w imieniu (...) S.A. umów o prowadzenie indywidualnych kont emerytalnych zawieranych z następującymi funduszami inwestycyjnymi:

- (...) Fundusz Inwestycyjny (...),
- (...) Fundusz Inwestycyjny (...),
- (...) Fundusz Inwestycyjny (...),
- (...) Fundusz Inwestycyjny (...).

Zgodnie z przepisami o funduszach inwestycyjnych pełnomocnik nie mógł przyjmować wpłat na nabycie jednostek uczestnictwa lub otrzymywać i przekazywać wypłat z tytułu ich odkupienia. /pełnomocnictwo - k. 74 upoważnienie – k. 94/

Wniosek o zawarcie umowy składany jest przez przedstawiciela w oddziale (...) S.A., a następnie przesyłany jest do centrali w W.. Jeżeli wszystkie informacje we wniosku są kompletne, wpłacana jest składka i wówczas dochodzi do zawarcia umowy, co zostaje potwierdzone polisą. Z kolei polisa przekazywana jest za pośrednictwem przedstawiciela ubezpieczeniowo – finansowego lub pocztą. Składka musi być wpłacona na rachunek bankowy wskazany we wniosku. Przedstawiciel nie ma prawa zmieniać rachunku bankowego do wpłat składek, ani wskazywać innego. Na każdym wniosku o ubezpieczenia widnieje inny numer rachunku – ostatnie 8 cyfr ulega zmianie. Do końca 2010 roku agent mógł pobrać tylko pierwszą składkę. /zeznania świadka J. P. (1) k. 710-711/

M. G. (1), jako przedstawiciel (...) S.A., podlegał nadzorowi ze strony menedżera. Menedżer nie wydawał przedstawicielowi wiążących poleceń, a jedynie monitorował jego aktywność w terenie. Jego działania miały charakter kontrolny i motywujący. Każdy przedstawiciel miał obowiązek codziennie składać menedżerowi raport z wykonywanych i planowanych w danym dniu czynności zawodowych, za pośrednictwem systemu komputerowego. Jeżeli menedżer miał pytania i wątpliwości, co do zgłoszonych aktywności, kontaktował się telefonicznie bądź sms-owo z danym przedstawicielem. Nadto, raz w tygodniu odbywały się indywidualne spotkania z menedżerem, podczas których przedstawiciel podsumowywał miniony tydzień, dokonywano oceny aktywności przedstawiciela w zakresie sprzedaży produktów finansowych oraz planowano aktywność na następny tydzień. Menedżer miał obowiązek sprawdzać, w jaki sposób przedstawiciel egzekwuje zapłatę składek. /zeznania świadka W. S. - e-protokół k. 1332, adnotacja – 00:10:31, k.1329v -1330; zeznania świadka A. P. - e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:05:52, k.1342v; elementy monitoringu pracy M. G. k. 1279; zeznania świadka G. O. - e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:04:28, k. 672v -673, 00:14:55, k. 673; zeznania świadka T. W. - e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 01:09:09, k. 674v/

Menedżer kontaktował się z klientami pozyskanymi przez przedstawiciela, po podpisaniu przez nich wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia. Jeździł również z przedstawicielem do klienta. Podczas rozmowy z klientem menedżer weryfikował dokumentację, upewniał się, czy klient otrzymał wszystkie dokumenty, ogólne warunki, kserokopie wniosków i analizy potrzeb. Upewniał się w ten sposób, czy wniosek jest spisany zgodnie z oczekiwaniami klienta, czy jest on zadowolony z usługi, czy ma jakieś wątpliwości i pytania. Nadto menedżer monitorował tzw. serwis umów, co polegało na tym, że raz do roku, w rocznicę zawarcia umowy, spotykał się z klientami, ażeby sprawdzić, czy ich potrzeby nie uległy zmianie. Kontakt menedżera z klientem przedstawiciela, miał miejsce również w sytuacji stwierdzenia opóźnienia w zapłacie składki ubezpieczeniowej. Menedżer ustalał wówczas z klientami przyczynę uchybienia, pouczał o braku ochrony ubezpieczeniowej. /zeznania świadka T. W. - e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 01:09:09, k. 674v; zeznania świadka W. S. - e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:10:31, k.1329v -1330, 1330v; zeznania świadka A. P. - e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:05:52, k.1342v; zeznania świadka G. O. - e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:04:28, k. 672v/

Co tydzień, w poniedziałki, odbywały się tzw. odprawy - spotkania całego Oddziału, pod przewodnictwem dyrektora G. O. (2), podczas których obecność każdego z pracowników była obowiązkowa. /zeznania świadka A. P. - e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:05:52, k.1342v/

Do 2010 roku, przedstawiciele przyjmowali wpłaty na tzw. kwitariusze, które stanowiły druki ścisłego zarachowania. Służyły one do pobierania pierwszej składki na umowę ubezpieczenia, jeśli klient wybrał taką formę zapłaty. Przedstawiciel przy spisywaniu wniosku wypisywał na kwitariuszu pierwszą składkę, a klient miał do wyboru albo przekazać tą składkę gotówką albo przelewem. Przedstawiciel mógł pobrać od klienta 5.000 zł na jeden kwitariusz.

Kwitariusz składał się z trzech kartek: kartka o kolorze białym zostawała u klienta, jako pokwitowanie przyjęcia wpłaty, różową załączano do wniosku, a niebieska pozostawała w kwitariuszu przedstawiciela, który następnie rozliczał cały bloczek w oddziale administracyjnym. Po zużyciu bloczka z kwitariuszami, asystentka oddziałowa wydawała przedstawicielowi kolejny. /zeznania świadka G. O. - e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:14:55, k.673-673, 00:29:51, k. 673v; 00:50:45, k. 674, 01:04:05, k.674v; zeznania świadka T. W. - e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 01:23:29, k.675; zeznania świadka J. P. k. 710-711; zeznania świadka W. S.- e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:10:31, k.1330v; zeznania świadka A. P.- e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:05:52, k.1342v-1343; 00:13:02, k.1343/

Jeżeli w umowie był zawarty numer rachunku bankowego, na który miała nastąpić wpłata, przedstawiciele nie mogli pobierać wpłat bezpośrednio od klientów, na tzw. kwitariusz. /zeznania świadka G. O.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:14:55, k.673; zeznania świadka W. S.- e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:36:14, k.1330v/

W oddziale strony pozwanej, przy ul. (...) w Ł. nigdy nie było obsługi kasowej. Wpłaty środków były zawsze realizowane bezpośrednio przez Biuro Centralne na konta klientów. /zeznania świadka G. O.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 01:04:05, k.674v/

Druki z logo (...) do zwierania wniosków nie są drukami ścisłego zarachowania, mają one numery seryjne. Ich dystrybucja odbywała się w zależności od potrzeb przedstawicieli. Druki te nie są kwitowane, ich wydaniem zajmuje się sekretarka. Przedstawiciele nie musieli rozliczać się z druków wniosków o zawarcie umowy. Jeżeli przedstawiciel zgłaszał zapotrzebowanie, druki były mu wydawane. Zapas druków był potrzebny, ponieważ mogły zdarzyć się błędy w trakcie ich wypisywania, klient mógł wycofać się z umowy. /zeznania świadka G. O.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:14:55, k.673; 00:50:45, k.674; zeznania świadka T. W.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 01:16:28, k. 675; zeznania świadka W. S.- e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:10:31, k. 1330-1330v, 00:49:16, k.1331/

Przedstawiciel był nagradzany prowizyjnie od zawartej i podpisanej umowy. /zeznania świadka W. S.- e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:36:14, k.1331; zeznania świadka A. P.- e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:32:03, k. 1343v/

Ubiegając się o możliwość współpracy z (...) S.A., M. G. (1) złożył oświadczenie, że nie był dotychczas karany sędownie oraz przedstawił informację z Krajowego Rejestru Karnego, z której wynikało, że nie figuruje w kartotece osób pozbawionych wolności oraz poszukiwanych listem gończym. /oświadczenie - k. 96, informacja z KRK - k. 97/

W okresie współpracy z pozwanymi M. G. (1) był ujawniony w ewidencji działalności gospodarczej, jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) Usługi (...). /wydruk z (...) k. 602/

Na wizytówce M. G. (1) widniało jego nazwisko oraz stwierdzenie, że jest on przedstawicielem (...). /zeznania świadka M. G. (1) – protokół rozprawy z 25.02.2014 r. – k. 645v – 650 – adnotacje 00:05:04 – 01:52:55/

M. G. (1) przeszedł cykl szkoleń dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, w tym szkolenie podstawowe prowadzone na podstawie ustawy oraz złożył egzamin z wynikiem pozytywnym. Następnie przechodził szkolenia z menedżerami przygotowujące do praktycznego wykonywania zawodu. Oprócz tego organizowane były szkolenia zawodowe, oddziałowe i warsztaty. Tematyka szkoleń obejmowała m.in. ofertę (...) w zakresie produktów ubezpieczeniowo – inwestycyjnych: (...). /zaświadczenia, listy obecności – k. 99, 603-631/

Osobą, która wprowadzała M. G. (1) w zawód przedstawiciela był W. S. (2). Towarzyszył on M. G. (1) podczas zawierania umów z małżonkami G. – S.. /zeznania świadka W. S., e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:10:31, k.1329v -1330/

M. G. (1) proponował powodom produkty finansowe, które w swojej ofercie posiadały spółki z grupy (...) oraz inwestowanie pieniędzy poza produktami będącymi w ofercie pozwanych. /zeznania świadka M. G. (1) – protokół rozprawy z 25.02.2014 r. – k. 645v – 651 – adnotacja 00:05:04/

M. G. (1), podobnie jak inni przedstawiciele współpracujący z pozwanymi, mógł korzystać z biura oddziału (...) S.A. przy ul. (...) w Ł., gdzie znajdują się pokoje przeznaczone do spotkań z klientami. Żaden z przedstawicieli nie ma swojego gabinetu, mogą oni korzystać naprzemiennie z dostępnych w danym czasie pokoi. /zeznania świadka G. O.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:14:55, k.673; zeznania świadka T. W.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 01:16:28, k. 675/

M. G. (1) składał sprawozdania ze swojej działalności jedynie w początkowym okresie współpracy (...). Później, z uwagi na osiągnięte wyniki zaprzestał tego. /zeznania świadka M. G. (1)- e-protokół rozprawy z 25.02.2014 r., adnotacja – 00:55:25, k. 648/

M. G. (1) był przedstawicielem o wysokim wskaźniku sprzedaży. Menadżer T. W. (2) oceniał jego pracę pozytywnie, nie miał zastrzeżeń do wykonywanych przez niego czynności, jako przedstawiciela. Klienci chwalili go, podkreślali profesjonalne podejście. Zdarzało się jednak, że nie zawsze serwisował umowy klientów na czas oraz nie zawsze spotykał się z klientami, których przejął, a sporo umów zawieranych za jego pośrednictwem ulegało rozwiązaniu z uwagi na nieopłacenie składek. /zeznania świadka G. O.- e-protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:50:45, k.674-674v; zeznania świadka T. W. – protokół rozprawy z 08.04.2014 r. – k. 674v – 675 – adnotacje 01:09:09 – 01:23:29, zeznania świadka J. P. k. 710-711; zeznania świadka W. S.- e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:36:14, k.1330v – 1331/

Zdarzyło się, że M. G. (1), opłacił składkę klientki ze swojego konta. Sytuacja tego rodzaju miała miejsce na prośbę klientki, która przebywała wówczas za granicą. Nie jest to proceder zgodny z przepisami. /zeznania świadka W. S.- e-protokół, k. 1332, adnotacja – 00:36:14, k.1330v/

M. G. (1) rozliczał się z kwitariuszy z personelem administracyjnym. /zeznania świadka A. P., e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:13:02, k.1343/

W 2010 roku ujawnione zostały braki w kwitariuszach, w bloczkach pobranych przez M. G. (1). Dział administracyjny, zwrócił się wówczas do Dyrekcji Oddziału o przeprowadzenie stosownych czynności kontrolnych. Dyrektor Oddziału G. O. (2), podjęła decyzję o zawieszeniu M. G. w wykonywanych czynnościach. M. G. (1) nie potrafił wytłumaczyć

powyższej sytuacji, wskazywał, że w około trzech sytuacjach wydarł kartki, gdyż pomylił się, a także podawał, że zdarzało mu się zostawiać niezabezpieczony kwitariusz m.in. w Oddziale. W przypadku gdy brakowało jedynie białej kartki – podawał, że klienci rozmyślili się, nie opłacili składki, bądź składka została im zwrócona.

Menedżerowie: A. P. (2), T. W. (2) i dyrektor Oddziału G. O. (2) skontaktowali się z klientami, wobec których różne kopie kwitariuszy pozostały u M. G. (1), a w przypadku podpisanego wniosku powinny znajdować się w centrali. Klienci potwierdzili wersję M. G., w związku, z czym przedstawiciel otrzymał jedynie naganę od Dyrektora Regionalnego. /notatka ze spotkania w dniu 13.04.2010 r. k. 1264, załącznik do notatki k.1265, pisemne wyjaśnienia M. G. k.1266; notatki dotyczące brakujących kwitariuszy z 16.04.2010 r. k.1267-1268; oświadczenie M. G. k. 1281-1282; notatki z rozmów z klientami k. 1269, 1270, 1272, 1273; zeznania świadka A. P.- e-protokół k. 1345, adnotacja – 00:13:02, k.1343, 00:22:30, k.1343-1343v; 00:32:03, k.1343v; zeznania świadka G. O.- e- protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:37:15, k.673v-674; zeznania świadka M. G. (1)- e-protokół rozprawy z 25.02.2014 r., adnotacja – 00:55:25, k. 648/

Mimo negatywnego stanowiska ze strony menedżera kontrolującego, A. P. (2), zdecydowano o przywróceniu M. G. (1) do pracy. Dyrekcja Oddziału, nakazała wówczas menedżerom wzmożoną kontrolę pracy tego przedstawiciela. / zeznania świadka A. P., e-protokół, k. 1345, adnotacja – 00:22:30, k. 1343-1343v/

(...) S.A. w W. zakończyło współpracę z M. G. w kwietniu 2013 roku, kiedy wyszło na jaw, że sprzedaje on klientom produkty finansowe, nieznajdujące się w ofercie (...). G. O. (2) złożyła wówczas wniosek zwolnienie dyscyplinarne M. G.. /zeznania świadka G. O.- e- protokół z 8.04.2014 r., adnotacja – 00:04:28, k. 672v/

Wśród produktów oferowanych przez stronę pozwaną były między innymi umowy ubezpieczenia pod nazwą Program (...) na Przyszłość oraz Pewny Zysk. /okoliczność bezsporna/

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia na Życie z Funduszem Kapitałowym ze Składką Jednorazową - Program (...) na Przyszłość, przedmiotem ubezpieczenia jest życie ubezpieczonego. Zakres ubezpieczenia obejmuje śmierć ubezpieczonego w trakcie trwania umowy ubezpieczenia. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku ubezpieczającego złożonego na formularzu ubezpieczyciela (wniosek o ubezpieczenie). Do zawarcia umowy ubezpieczenia niezbędne jest:

- a) przyjęcie przez przedstawiciela podpisanego przez ubezpieczającego wniosku o ubezpieczenie,
- b) opłacenie przez ubezpieczającego składki podstawowej w wysokości nie mniejszej niż minimalna wysokość składki podstawowej wskazana w tabeli limitów i opłat.

Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą w dniu opłacenia składki podstawowej. Ubezpieczający ma do dyspozycji fundusze różniące się rodzajem lokat, a tym samym oczekiwanym zyskiem oraz ryzykiem inwestycyjnym. Długofalowym celem funduszu jest wzrost wartości aktywów poprzez inwestowanie środków w określone dla danego funduszu kategorie lokat. Ubezpieczyciel ma prawo do podzielenia lub połączenia jednostek uczestnictwa, powodując powiększenie lub zmniejszenie ich liczby oraz odpowiednio ich wartości, przy czym operacja ta nie wpływa na całkowitą wartość funduszu. /art. 2, 4, 13 ust. 1, 2, 3 o.w.u. - k. 179 – 185/

W oparciu o Ogólne Warunki Ubezpieczenia na Życie z Funduszem Kapitałowym ze Składką Jednorazową – Pewny Zysk, przedmiotem ubezpieczenia jest życie ubezpieczonego. Zakres ubezpieczenia obejmuje śmierć ubezpieczonego w okresie gwarancyjnym, śmierć ubezpieczonego po upływie okresu gwarancyjnego, dożycie przez ubezpieczonego końca okresu gwarancyjnego.

Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku ubezpieczającego złożonego na formularzu ubezpieczyciela (wniosek o ubezpieczenie). Do zawarcia umowy ubezpieczenia niezbędne jest:

- a) przyjęcie przez przedstawiciela podpisanego przez ubezpieczającego wniosku o ubezpieczenie,

b) opłacenie przez ubezpieczającego składki podstawowej w wysokości nie mniejszej niż minimalna wysokość składki podstawowej wskazana w tabeli limitów i opłat.

Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą w dniu opłacenia składki podstawowej.

Ubezpieczyciel potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia polisą. Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą w dniu określonym w polisie, jako dzień rozpoczęcia odpowiedzialności. /art. 2, 4 o.w.u. - k. 187-195/

J. S. (1) i G. S. poznali M. G. (1) w 2007 roku w ośrodku adopcyjnym, w którym pracowała powódka. W 2008 roku małżonkowie, chcąc zmienić OFE, poprosili o pomoc M. G. (1). W domu powodów doszło do spotkania z agentem i W. S. (2), który przedstawił się, jako przełożony M. G. (1). Powódka wybrała wówczas produkt f. (...), a powód ubezpieczenie szpitalne. Powodowie podpisali wówczas wnioski o zawarcie umów ubezpieczenia i wpłacili gotówką pierwsze składki: 425 zł za ubezpieczenia J. S. (1) i 149,50 zł za ubezpieczenie G. S.. Kolejne spotkanie powodów z M. G. (1) miało miejsce kilka tygodni po podpisaniu wniosków o zawarcie umów ubezpieczenia. Agent przekazał powodom polisy w związku z zawartymi poprzednio umowami i jednocześnie zaproponował „fundusze inwestycyjne”, które miały być oferowane tylko najlepszym klientom (...). /zeznania powódki J. G. – S.- protokół rozprawy z dnia 23.09.2014 r., adnotacja – 01:50:37, k. 779-779v; e-protokół k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1451v-1452; zeznania powoda G. G. – S.- e-protokół, k.833, adnotacja – 00:02:08, 00:04:11 k. 825v; 00:05:43, k.825v – 826/

Powodowie wpłacili M. G. (1) na „fundusz inwestycyjny” następujące kwoty: w kwietniu 2008 roku - 27.000 zł (wpłata miała miejsce w pokoju agenta w budynku przy ulicy (...)), w maju 2008 roku - 11.000 zł (wpłata nastąpiła również w budynku (...)), w lipcu 2008 roku - 6.000 zł oraz we wrześniu 2008 roku - 30.000 zł. Wszystkie wpłaty zostały potwierdzone na drukach (...) zatytułowanych „Potwierdzenie wpłaty pierwszej składki”. Powodowie ani nie złożyli jakiegokolwiek wniosku o zawarcie umowy, ani nie otrzymali od pozwanych potwierdzenia zawarcia takiej umowy. Wysokość oprocentowania oraz czas trwania umowy nie wynikały z żadnego dokumentu. /potwierdzenia wpłat - k. 27-28 załączonych akt o sygn. II C 1028/13, zeznania powódki J. G. – S.- protokół rozprawy z dnia 23.09.2014 r., adnotacja – 01:56:03, k.779v, 02:05:25, k.780-780v, 02:12:11, k.780v; 02:17:10, k.780v-781; e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1451v-1452v; zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:07:24, 00:09:40, k.826, 00:39:33, k.828v, e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v/

Środki wpłacone M. G. pochodziły z majątku wspólnego małżonków G. – S.. /zeznania G. G. – S., e-protokół, k. 1455, adnotacja – 01:10:41, k.1453v

W 2008 i 2009 roku, powodowie zawarli za pośrednictwem M. G. (1), umowy ubezpieczenia na życia z funduszem kapitałowym (...). Pierwsze składki w wysokości po 350 zł każda, były wpłacane agentowi gotówką na tzw. kwitariusz. Po około 2-3 tygodniach od dokonania wpłaty, powodowie otrzymali potwierdzenia zawarcia umów. /zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:12:06 – 00:14:08, k. 826v, e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v/

W 2010 roku powodowie zaciągnęli kredyt hipoteczny i zdecydowali się zainwestować pieniądze uzyskane z kredytu w (...). M. G. (1) przyjechał do powodów do domu 20 grudnia 2010 roku i przedstawił im „program inwestycyjny” na kwotę 100.000 zł. Po wypełnieniu druku z logo (...) pod nazwą: „Wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia – Program inwestycyjny na przyszłość” M. G. (1) wpisał kwotę 100.000 zł, jednocześnie poprosił powoda, by pieniądze przekazał przelewem na wskazany przez siebie, (odczytany z laptopa) rachunek techniczny, inny niż podany na wniosku o zawarcie umowy. Powyższy „program inwestycyjny” miał być zawarty na rok, a oprocentowanie było zależne od wyników na giełdzie. Czas trwania umowy oraz wysokość oprocentowania nie wynikały z żadnego dokumentu. Małżonkowie G. – S. śledzili wyniki giełdowe na stronie banku (...) i weryfikowali wysokość oprocentowania.

Powodowie dysponowali ogólnymi warunkami ubezpieczenia, z których wynikało, że po podpisaniu wniosku i dokonaniu wpłaty, powinni otrzymać polisy. Z racji nieotrzymania dokumentu, powódka dwukrotnie dzwoniła na infolinię strony pozwanej. Polecono jej wówczas bezpośredni kontakt z przedstawicielem handlowym. M. G. (1)

tłumaczył powodowi, że jako ekspert traktowany jest specjalnie i nie obowiązuje go sposób dokumentowania zawarcia umowy. Powodów interesował wynik finansowy, z którego byli zadowoleni. / wniosek o zawarcie umowy - k. 24-25 załączonych akt o sygn. II C 1028/13, potwierdzenie przelewu - k. 26 załączonych akt o sygn. II C 1028/13; zeznania powódki J. G. – S.- protokół rozprawy z dnia 23.09.2014 r., adnotacja – 01:56:03, k.779v, 02:05:25, k.780 -780v, 02:12:11, k.780v; 02:17:10, k.780v-781; e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1451v-1452, 00:34:45, k.1452v; zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:18:10 – 00:21:13, k.827, 00:39:33, k.828v, 00:48:09, 00:51:36, 00:54:25, k.829, e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v; 01:10:41, k.1453v-1454/

W maju 2008 roku powodowie otrzymali od M. G. (1) „odsetki” od pierwszej wpłaty (tj. 27'000 zł) w wysokości ok. 1'200 zł -1'500 zł. Następnie, przez okres pół roku, tj. od czerwca do listopada 2008 roku wypłaty od M. G. następowały w miesięcznych odstępach czasu i każda opiewała na kwotę ok. 1'000 zł. W latach 2009 - 2011 wypłaty miały miejsce co kwartał, po ok. 1.000 zł – 1.200 zł każda, przy czym w lutym 2011 roku powodowie otrzymali przelewem (...) 250 zł, zaś w grudniu 2011 roku – 1'280 zł. W 2012 roku małżonkowie G. – S. otrzymali przelewami łącznie 21'883 zł. /potwierdzenia przelewu k. 788-794; zeznania J. G. – S.- e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1451v-1452v; zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:23:03, k.827v; 00:51:36, k.829, e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v/

Powodowie początkowo odbierali pieniądze w recepcji Oddziału (...) przy ul. (...) w Ł., po uprzednim kontakcie telefonicznym ze strony M. G.. Pieniądze znajdowały się w kopercie z logo (...), były opatrzone imieniem i nazwiskiem powódki. Na kopercie, bądź w środku koperty było umieszczone wykonane ręcznie przez agenta - rozliczenie oprocentowania. Koperty przekazywał dyżurujący w recepcji pracownik. Małżonkowie nie kwitowali odbioru pieniędzy. Przy okazji przekazywania pieniędzy przedstawiciel przedstawiał wyniki giełdowe (...), wskazując, iż oprocentowanie w skali miesiąca wynosi od 0,5% do 1%.

Od momentu zawarcia przez powodów umowy o kredyt hipoteczny, odsetki z posiadanych produktów finansowych wpływały wyłącznie na rachunek bankowy powodów w (...) (zawarcie umowy kredytu hipotecznego wiązało się z koniecznością otwarcia takiego rachunku) /zeznania powódki J. G. – S.- protokół rozprawy z dnia 23.09.2014 r., adnotacja – 02:01:52, k. 780; e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1451v-1452; zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:23:03, k.827v, 00:41:51, k.828v-829, e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v/

Odbierając pieniądze w Oddziale, powodowie pytali dyżurującego na recepcji pracownika o posiadane przez siebie produkty finansowe. Pracownik, radził powodowi, ażeby kontaktowali się bezpośrednio z obsługującym ich przedstawicielem handlowym. /zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:23:03, k.827v, 00:41:51, k.828v-829, e-protokół k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v/

Przelewy gotówkowe dla powodów były wykonywane z rachunku bankowego M. G.. Przelew z 1 grudnia 2011 roku, został wykonany z rachunku stanowiącego własność A. M.. W tytule przelewu było wpisane „Przelew od M.”. M. G. (1) tłumaczył to nadmiarem pracy oraz wykonaniem koleżeńskich przysług. /potwierdzenie transakcji k.794; zeznania J. G. – S.- e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:34:45, k.1452v/

W trakcie współpracy małżonków z agentem G. S. otrzymał dwa telefony od W. S. (2) z zapytaniem o ocenę pracy M. G. (1). Telefony miały miejsce po zawarciu przez powodów „legalnych” umów: w 2008 roku i 2009 roku. Powodowie nie pytali wówczas W. S. (2), o wpłaty na „fundusz inwestycyjny”. Powodowie wypełniali również maile w sprawie oceny agenta i formularze po wizycie serwisowej M. G. (1), dotyczącej wyłącznie obsługi rzeczywistych umów ubezpieczeniowych. Powodowie nie mieli większych zastrzeżeń, co do współpracy z M. G.. /zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:25:30 – 00:28:11, k.827v, 00:56:05, k.829v, e-protokół k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v/

Na początku kwietnia 2013 roku z powodem skontaktował się przedstawiciel (...) z informacją, iż umowa o współpracę pomiędzy towarzystwem ubezpieczeniowym, a M. G. (1) została rozwiązana. Powodowie usiłowali skontaktować się z agentem, jednakże ich starania okazały się bezskuteczne. W Internecie znaleźli niepokojące informacje na temat

agenta. G. S. złożył wówczas zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. /zeznania G. G. – S.- e-protokół, k. 833, adnotacja – 00:28:11, k.827v-828; e-protokół- k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v; zeznania J. G. – S.- e-protokół, k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1452v/

M. G. (1) wzbudził zaufanie małżonków G. - S., bowiem jako kandydat na rodzinę adopcyjną miał pozytywną opinią z ośrodka adopcyjnego, a ponadto powodowie mieli świadomość tego, że jest on nadzorowany przez W. S. (2). Przez cały okres współpracy G. G. - S. nie miał obaw, co do rzetelności i uczciwości M. G.. /zeznania G. G. – S.- e-protokół k. 833, adnotacja – 01:01:29, k.829v, e-protokół k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1452v-1453v, 01:10:41, k.1453v/

Powód J. K. (1) korzystał z produktów f. (...) od 1997 roku. Kontakt z M. G. (3) nawiązał za pośrednictwem znajomej. M. G. (1) rozmawiał początkowo z J. K. (1) o zmianach umów zawartych przez powoda z (...), spotkali się kilka razy w celu analizowania tych umów. Dnia 23 marca 2011 roku agent przedstawił powodowi oferty dotyczące funduszy inwestycyjnych oraz wykresy, obiecywał zysk w wysokości 9-11%. Powód nie skorzystał wówczas z tej oferty, podpisał jedynie wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia na życie. Po tej wizycie J. K. (1) otrzymał 2-3 telefony z (...) zapytaniem o ocenę pracy M. G. (1).

Następnie spotkanie powoda z M. G. miało miejsce w dniu 27 kwietnia 2011 roku. Wówczas J. K. (1) wspólnie z żoną skorzystali z oferty agenta i zainwestował w fundusz inwestycyjny. Po zawarciu umowy pracownicy strony pozwanej nie kontaktowali się z powodem celem dokonania oceny działalności M. G..

W dniu 10 maja 2012 roku podczas wizyty rocznicowej w domu powoda i jego żony M. G. (1) zaproponował im „inwestycję w formie lokaty”. Agent twierdził, że jest jednym z 40 ekspertów w swojej firmie, którzy mogą proponować niestandardowe formy inwestowania pieniędzy. M. G. (1) wypełnił druk z logo (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. pod nazwą: „Zawarcie umowy ubezpieczenia – Program (...) na przyszłość wniosek nr (...)”, wpisał kwotę 100.000 zł za składki i poprosił powoda, aby pieniądze wpłacił na inne konto niż wskazane we wniosku. Inwestycja powoda miała być lokatą, jednak M. G. (1) tłumaczył, że nie ma przy sobie druku umowy lokaty, a jedynie druk umowy ubezpieczenia. Dla powoda druk ten nie miał znaczenia, był on jedynie potwierdzeniem wpłaty kwoty 100.000 zł, istotne było zaoferowane przez M. G. (1) oprocentowanie lokaty. Powód przelał pieniądze na wskazane przez M. G. konto 12 maja 2012 roku. Następnie powód przelał M. G. (1) kwoty: 20.000 zł w dniu 17 maja 2012 roku, 20.000 zł w dniu 15 października 2012 roku i 50.000 zł w dniu 6 marca 2013 roku. Kwota 50.000 zł została wpłacona na inny niż dotychczas numer konta. Wpłaty z 2012 roku miały być dopłatami do lokaty pierwotnej i były realizowane po telefonach od M. G. (1) z propozycjami tych dopłat, które miały zwiększyć oprocentowanie lokaty. Wpłata z 2013 roku miała być na lokatę 30 - dniową, którą powodowi M. G. (1) zaproponował telefonicznie. Powód nie podpisywał jakiegokolwiek umowy lokaty bankowej, nie sporządził wniosku o zawarcie takiej umowy, ani nie dostał z grupy (...) potwierdzenia wpłat lub zawarcia umowy lokaty. J. K. (1) nazwę odbiorcy w opisie przelewu spisywał z druków polis na życie, które wcześniej otrzymał.

„Odsetki” wpływały na rachunek powoda, jako wpłata od M. G. (1). Kiedy powód zapytał agenta o sposób tych wpłat, uzyskał odpowiedź, że posiada on konto techniczne, na które wpływają pieniądze z centrali, a on rozdziela jej między swoich klientów. Powód otrzymał od M. G. (1) łącznie 22.600 zł (7.000 zł oraz dwie raty po 7.800 zł w listopadzie 2012 r. i w lutym 2013 r.). Pieniądze były przekazywane na konto powoda. Przy wypłacie „odsetek” w listopadzie 2012 roku powoda zdziwiło to, że w tytule przekazu napisane było tylko „wpłata”, bez określenia, od kogo ona pochodzi.

J. K. (1) miał zaufanie do M. G. (1). Nie interesowało go oprocentowanie dokonanej inwestycji, lecz konkretna kwota.

W dniu 6 kwietnia 2013 roku do J. K. (1) zadzwonił T. W. (2) z informacją, że umowa o współpracę z M. G. (1) została rozwiązana. /wniosek - k. 23 – 24 załączonych akt o sygn. II C 1029/13, potwierdzenie wpłat - k. 25-28 załączonych akt o sygn. II C 1029/13, zeznania świadka M. G. (1) – e-protokół rozprawy z 25.02.2014 r., adnotacje – 00:39:35, k. 647, zeznania powoda J. K. (1)- e-protokół, k. 833, adnotacja – k. 829v – 831– adnotacje 01:04:59 – 01:36:45, k.829v-831v, e-protokół k. 1455, adnotacja – 01:18:16, k.1454/

Żadna z kwot, których dotyczą pozwy nie wpłynęła nigdy na konto pozwanych, ani innych podmiotów z grupy (...).
/okoliczność bezsporna/

Zysk, który oferował powodowi M. G. (1) odbiegał od oferowanego nie tylko przez (...), ale przeciętnie na rynku. Jeżeli z treści kwitariusza wypełnionego przez M. G. (1) wynikało, że wpłata jest fundusz ekspercki na 4,5% to oznaczało, że umówił się on z klientami na taki zysk. W niektórych sytuacjach nie precyzował, jakie oprocentowanie klienci mogą uzyskać i na jaki czas mają być wpłacone pieniądze. Oprocentowanie, które było oferowane przez M. G. (1) wahało się od 2 do 5 % miesięcznie, było, zatem kilkanaście razy wyższe od jakichkolwiek produktów oferowanych wówczas na rynku. Środki wypłacane przez M. G. (1) klientom pochodziły częściowo z jego inwestycji, a częściowo z wpłat kolejnych klientów. /zeznania świadka M. G. (1) – protokół rozprawy z 25.02.2014 r. – k. 645v – 650 – adnotacje 00:05:04 – 01:52:55/

W dniu 3 czerwca 2013 roku powodowie J. G. – S. i G. G. – S. wystosowali do pozwanego ad. 1 wezwanie do zapłaty kwot wskazanych w pozwie. Pismem datowanym na 8 lipca 2013 roku pozwany ad. 1 odmówił wypłaty żądanych kwot.
/pismo powodów k. 21, pismo pozwanego ad.1 z 8.07.2013 r. k. 19 załączonych akt. II C 1028/13/

W dniu 23 maja 2013 roku powód J. K. wystosował do pozwanego ad. 1 wezwanie do zapłaty kwot wskazanych w pozwie. Pismem datowanym na 8 lipca 2013 roku pozwany ad. 1 odmówił wypłaty żądanych kwot. /zgłoszenie roszczeń k. 21 załączonych akt II C 1029/13, pismo pozwanego ad.1 z 8.07.2013 r. k. 19 załączonych akt II C 1029/13/

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 13 maja 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XVIII K 71/08 M. G. (1) został skazany za popełnienie przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 278 § 1 k.k. Wyrok uprawomocnił się w dniu 21 maja 2008 r., natomiast wymierzona skazanemu kara grzywny została wykonana w dniu 5 maja 2011 r. /wyrok - k. 77, 79 załączonych akt XVIII K 71/08/

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 września 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt IV K 100/14, M. G. (1) został uznany za winnego popełnienia czynu wypełniającego dyspozycję art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i 65 § 1 k.k., a więc tego, że: w okresie od 5 sierpnia 2008 r. do 21 marca 2013 r., w Ł. oraz na terenie województwa (...), działając w krótkich odstępach czasu, ze z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd kilkudziesięciu osób, co do możliwości i zamiaru zwrotu przekazanych mu pieniędzy, doprowadził te osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, m.in. w ten sposób, że fałszywie zapewnił ich o tym, że zawierają za jego pośrednictwem z (...) Towarzystwem (...) na (...) S.A. oraz (...) Usługi (...) umowy w postaci polis i lokat, mocą, których otrzymują od tegoż podmiotu, po upływie terminu obowiązywania umów wpłacone kwoty wraz z odsetkami, podczas gdy takowe umowy, z tymi podmiotami, w rzeczywistości nie były w ogóle zawierane, przy czym z popełnionego przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, czym doprowadził pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wielkiej wartości o łącznej wartości 3 874 050 zł., przy czym wypłacił pokrzywdzonym tytułem odsetek lub zwrotu części kapitału od inwestycji 638 889 zł i tak:

- G. S. doprowadził w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej wysokości 174 000 zł, w tym kwoty 74 000 zł w okresie kwiecień-wrzesień 2009 r. zaś kwoty 100 000 zł. w dniu 20.12.2010 r., przy czym z tytułu wpłaconych kwot wypłacił mu tytułem odsetek 20 163 zł;
- J. K. (1) doprowadził w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej wysokości 190 000 zł, w tym kwoty 100 000 zł wpłaconej 10.05.2012 r., kwoty 20 000 zł wpłaconej w dniu 17.05.2012 r.; kwoty 20 000 zł, wpłaconej w dniu 15.10.2012 r.; kwoty 50 000 zł. wpłaconej w dniu 6.03.2013 r., przy czym wypłacił mu 22 600 zł tytułem odsetek.

Za popełnienie w/w czynów, podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., Sąd Okręgowy wymierzył oskarżonemu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec M. G. (1) obowiązek naprawienia części szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych wskazanych w wyroku kwot pieniężnych, w tym na rzecz powoda G. S. kwoty 153 837 zł, zaś na rzecz J. K. (1) kwoty 167 400 zł.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 10 maja 2016 r., natomiast został skierowany do wykonania w dniu 16 maja 2016 roku. /wyrok SO w Łodzi z dnia 30.09.2015 r. wydany w sprawie IV K 100/14- k.1356-1391, uzasadnienie wyroku k. 1392-1449/

Powodowie nie otrzymali od M. G. (1) kwot zasądzonych wyrokiem karnym. Na dzień 19 lutego 2018 roku nie uzyskali klauzuli wykonalności na w/w wyrok karny. /zeznania powódki J. G. – S.- e-protokół k. 1455, adnotacja – 00:11:18, k.1451v; zeznania G. G. – S.- e-protokół k. 1455, adnotacja – 00:40:31, k.1453/

G. S. jest z wykształcenia magistrem inżynierem mechanikiem. Nigdy nie prowadził działalności gospodarczej. Pracuje w fabryce światłowodów, na stanowisku starszego inżyniera. J. S. (2) jest magistrem psychologii. Nie prowadzi działalności gospodarczej. Pracuje, jako psycholog w (...) nr (...). /zeznania G. G. – S.- e-protokół k. 1455, adnotacja – 01:10:41, k.1454/

Sąd dokonał ustaleń faktycznych na podstawie opisanych wyżej dowodów w postaci dokumentów, zeznań świadków oraz powodów, a także mając na względzie szczególną moc dowodową, z jakiej korzysta w postępowaniu cywilnym prawomocny skazujący wyrok sądu karnego. Stosownie, bowiem do treści zdania pierwszego przepisu art. 11 k.p.c., ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego, co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie bezsporne jest to, że pozwane (...) Towarzystwo (...) S.A. siedzibą w W. (obecnie (...) Towarzystwo (...) S.A. siedzibą w W.) oferowało swoje usługi ubezpieczeniowe za pośrednictwem agenta ubezpieczeniowego, tj. (...) S.A. z siedzibą w W. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w W.). Natomiast czynności agencyjne w imieniu pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. ((...) S.A. z siedzibą w W.) wykonywał M. G. (1).

Odpowiedzialność pozwanego (...) Towarzystwa (...) S.A. siedzibą w W. ((...) Towarzystwa (...) S.A. siedzibą w W.) za szkody wyrządzone powodom przez M. G. (1) wynika z art. 11 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154 ze zm., w dalszej części wyводу „u.p.u.”). Przepis ten statuuje odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń, za szkody wyrządzone na skutek działań lub zaniechań agenta ubezpieczeniowego, przy czym szkoda warunkuje odpowiedzialność zakładu jedynie wówczas, gdy agent wyrządził ją w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009, sygn. akt II CSK 112/09), przez które - jak wskazał Sąd Najwyższy dokonując interpretacji w/w przepisu na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy – należy rozumieć szerokie spectrum zachowań agenta ubezpieczeniowego, nie wyłączając wyrządzenia szkody w sposób pośredni, a mianowicie, także w wyniku zachowań podwykonawcy, którym agent się posłużył (vide: wyrok SN z dnia 24.11.2016 II CSK 131/16 k. 1190-1195).

Wyrażona w art. 11 ust. 1 u.p.u. zasada odpowiedzialności jest zasadą ryzyka, niezależną od winy. A zatem, zakład ubezpieczeń nie może zwolnić się od tej odpowiedzialności wykazując, że nie ponosi winy w wyborze agenta. Warunkiem powstania obowiązku zakładu ubezpieczeń naprawienia szkody na podstawie art. 11 ust. 1 u.p.u. jest wykazanie istnienia trzech przesłanek, mianowicie: szkody, faktu, który spowodował tę szkodę oraz związku przyczynowego między szkodą a faktem. Skoro szkoda warunkuje odpowiedzialność zakładu jedynie wówczas, gdy została wyrządzona przez agenta przy wykonywaniu czynności agencyjnych (rozumianych szeroko, zarówno, jako działania własne agenta, ale także osób, którymi agent się posłużył), zachodzi potrzeba poczynienia ustaleń, co do możliwości przypisania odpowiedzialności za szkody powodów agentowi ubezpieczeniowemu, to jest spółce (...) S.A. w W..

Odpowiedzialność pozwanego ad. 2 należy rozpatrywać na gruncie art. 430 k.c. Przesłankami odpowiedzialności na podstawie tego przepisu są: 1) wyrządzenie szkody osobie trzeciej przez podwładnego, 2) wina podwładnego i 3) wyrządzenie szkody przy wykonywaniu przez podwładnego powierzonej mu czynności.

Według Sądu, kluczowym dla pociągnięcia pozwanego ad. 2 do odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną powodowi przez M. G. (1), jest zbadanie charakteru relacji, w jakiej w/w osoba pozostawała w stosunku do (...) S.A. w W. ((...) S.A. w W.). Wymieniony przepis statuuje, bowiem odpowiedzialność zwierzchnika za szkodę wyrządzoną przez podwładnego.

O stosunku zwierzchnictwa można mówić w przypadku, jeżeli powierzający czynności zachowuje możliwość kontrolowania i wydawania wiążących poleceń. Na gruncie niniejszej sprawy strona pozwana kwestionowała istnienie relacji o takim charakterze odnośnie M. G. (1), wskazując, iż formalnie był on odrębnym przedsiębiorcą, z którym łączyły go jedynie relacje handlowe, w stosunku, do którego nie miała możliwości wydawania wiążących poleceń.

W ocenie Sądu, M. G. (1), jako osoba wykonująca czynności agencyjne w imieniu agenta był jego podwładnym, co wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z treści umowy o współpracę z dnia 21 lutego 2008 roku oraz jej załączników, ale i również zeznań przesłuchanych w sprawie świadków – pracowników pozwanej spółki.

Stosownie do treści umowy M. G. (1) był zobligowany – w ramach współpracy z (...) S.A. – m.in. do powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej, posługiwania się wyłącznie dokumentami, drukami (do 2010 roku – kwitariuszami, na które pobierał pierwszą składkę i z których musiał się rozliczać z działem administracyjnym), materiałami reklamowymi i informacyjnymi dostarczonymi lub zaakceptowanymi przez spółkę, przestrzegania regulaminu sprzedaży, procedur, instrukcji, wytycznych i innych kryteriów i założeń spółki dotyczących sprzedaży i obsługi klientów, realizowania aktywności zgodnie z obowiązującym cyklem sprzedaży podanym do wiadomości przez spółkę, doskonalenia umiejętności w zakresie świadczonych usług w ramach umowy o współpracę, wykonywania innych czynności określonych przez spółkę o ile będzie to konieczne przy obsłudze klienta lub będzie miało na celu zapewnienie należytego wykonywania czynności określonych umową, przedstawiania kierownikowi zespołu, który sprawuje nadzór nad prawidłowym wykonywaniem czynności okresowych raportów zgodnie z instrukcjami i wytycznymi spółki, czy też realizowania zadań wyznaczonych przez kierownika zespołu.

M. G. (1) miał również obowiązek realizować program szkoleń organizowanych przez spółkę, zarówno tych wymaganych przepisami prawa, jak i wewnętrznych, wpisujących się w politykę firmy. Podlegał on nadto nadzorowi ze strony menedżera, który na początku wdrażał go w zakres wykonywanych czynności, a następnie monitorował jego pracę. Przedstawiciel miał obowiązek składać menedżerowi codzienne raporty z wykonanych czynności, określić plany i zamierzenia na dzień następny. Menedżer kontrolował pracę przedstawiciela, m.in. poprzez bezpośredni kontakt z jego klientami, kierowanie do klientów pytań o ocenę pracy przedstawiciela, ewentualne uwagi, czy też satysfakcję z wykonanej usługi. W sytuacji stwierdzenia uchybień w pracy przedstawiciela, menedżer mógł nakazać ich usunięcie. Przedstawiciel miał również prawo do korzystania z pomieszczeń do spotkań z klientami w siedzibie Oddziału. Nadto dyrekcja Oddziału, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w pracy przedstawiciela, mogła wdrożyć czynności sprawdzające, zawiesić przedstawiciela w wykonywanych czynnościach. W przypadku negatywnej oceny zachowania przedstawiciela Dyrektor Regionalny mógł zastosować środki dyscyplinujące - chociażby ukarać przedstawiciela naganą (sytuacja tego rodzaju miała miejsce w przypadku M. G. w 2010 roku, po stwierdzeniu nieprawidłowości w zakresie posiadanych przez tego przedstawiciela kwitariuszy), rozwiązać umowę o współpracę w trybie dyscyplinarnym.

Niewątpliwie M. G. posiadał w zakresie swojej aktywności zawodowej pewien margines swobody (co dotyczy chociażby poszukiwania klientów, umawiania z nimi spotkań, sposobu prowadzenia rozmów biznesowych) oraz legitymował się stosownymi upoważnieniami i pełnomocnictwami od strony pozwanej, jednakże okoliczność ta sama w sobie nie przesądza o braku cechy podporządkowania, zwłaszcza przy całościowej ocenie struktury wzajemnych powiązań. Według Sądu, w świetle okoliczności sprawy, łącząca strony umowa o współpracę kreowała pomiędzy nimi trwały

stosunek prawny, przewidujący podporządkowanie. M. G. (1), jako osobę wykonującą czynności agencyjne w imieniu pozwanego ad. 2 bez wątplenia można określić, jako jego podwładnego.

Jak zostało to wcześniej zauważone, przesłanką odpowiedzialności zwierzchnika za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej przez podwładnego - jest wina tego podwładnego, a więc naganny stosunek podmiotu wyrządzającego szkodę do zachowania powodującego wystąpienie uszczerbku w dobrach prawnie chronionych, który wyraża się bądź w działaniu umyślnym lub z niedbalstwa.

Należy mieć na uwadze, że w stosunku do M. G. (1), który wykonywał w imieniu pozwanego ad. 2 czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego, zapadł wyrok karny skazujący. Przedstawiciel ten został uznany za winnego popełnienia przestępstwa oszustwa, m.in. na szkodę powodów. W myśl zaś art. 11 k.p.c., sąd cywilny związany jest ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa - a więc okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny, czyli osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa oraz czynem przypisanym oskarżonemu - które znajdują się w sentencji wyroku. Oznacza to, że Sąd - rozpoznając sprawę cywilną - musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (wyrok SN z dnia 14 kwietnia 1977 r., IV PR 63/77, LEX nr 7928). Związanie dotyczy ustalonych w sentencji wyroku znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia, dotyczących czasu, miejsca, poczytalności sprawcy (J. Bodio w Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. A. Jakubeckiego, WKP, 2012). Na tej podstawie Sąd przyjął, że zaistniały podstawy do przyjęcia winy M. G. (1) za szkodę wyrządzoną powodom.

W kontekście powyższych uwag, uznać należało, że przesłanki odpowiedzialności pozwanego agenta (...) S.A. w W. na podstawie art. 430 k.c., zostały spełnione, a co za tym idzie uzasadnione jest także przypisanie odpowiedzialności za agenta ubezpieczycielowi – pozwanemu ad.1 tj. N. – N. Towarzystwu (...) S.A. w W. na podstawie art. 11 ust. 1 u.p.u. Pozwani ponoszą solidarną odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną powodom.

Zgodnie z brzmieniem art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

W orzecznictwie wskazuje się, że przyczynieniem poszkodowanego do powstania szkody jest każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, za którą ponosi odpowiedzialność inna osoba. Zachowanie poszkodowanego musi, więc stanowić adekwatną współprzyczynę powstania szkody lub jej zwiększenia. Przyczynienie występuje, gdy w wyniku badania stanu faktycznego sprawy można dojść do wniosku, że bez udziału poszkodowanego szkoda hipotetycznie by nie powstała lub przybrałaby mniejsze rozmiary. Oznacza to, że zachowanie się poszkodowanego może być zdarzeniem uzasadniającym zmniejszenie należnego odszkodowania, jeżeli stanowi samodzielny (zewnątrzny) względem przyczyny głównej czynnik przyczynowy, a nie tylko jej rezultat (wyrok SA w Łodzi z dnia 14 października 2014 r., III APa 9/14, LEX nr 1527042). Jednakże interpretacji art. 362 k.c. nie można dokonywać w oderwaniu od podstawy prawnej, z jakiej wywodzi się roszczenie odszkodowawcze. Przy odpowiedzialności na zasadzie ryzyka do zastosowania art. 362 k.c. wystarczy obiektywna nieprawidłowość zachowania poszkodowanego (wyrok SA w Łodzi z dnia 30 lipca 2014 r., I ACa 164/14, LEX nr 1506236).

Sąd uznał, że w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, powodowie przyczynili się do powstania szkody.

Określenie stopnia przyczynienia się powodów do powstałej szkody wymaga oceny, czy od powodów, jako rozsądnych konsumentów, w zaistniałym stanie faktycznym sprawy można było wymagać wiedzy o sposobie zawarcia i weryfikacji umów zaoferowanych przez M. G. (1).

W ocenie Sądu, warunki dokonywania czynności pomiędzy powodami, a M. G. (1) odbiegały od standardowych i spotykanych w normalnym obrocie rynkowym, co powinno wzbudzić czujność i niepokój powodów, którzy korzystali już wcześniej z produktów finansowych strony powodowej (kupowali w pozwanym towarzystwie ubezpieczenia na życie) i była im znana następująca po skorzystaniu z oferty – procedura posprzedażna (telefon kontrolny

od menedżera z zapytaniem o satysfakcję z usługi, otrzymanie druków umów, polis). W przypadku „fikcyjnych” produktów finansowych, zaofiarowanych przez M. G., powodowie przekazywali przedstawicielowi, tytułem pierwszej składki - kwoty znacznie wyższe od tych, które dotychczas wpłacali przy podpisywaniu wniosku o zawarcie umów ubezpieczenia, nie otrzymywali przy tym ze strony (...) żadnego potwierdzenia zawarcia tych umów, nie było procedury obsługi posprzedaznej. Wyплаты od M. G. (1) otrzymywali w formie niespotykanej w obrocie finansowym z bankami i instytucjami ubezpieczeniowymi - najczęściej gotówką, w kopercie, z ręcznymi notatkami, bez jakichkolwiek pokwitowań, zaś, gdy wypłata następowała w formie bezgotówkowej, zdarzyło się, że przelewy na ich konto dokonane były z rachunku osoby trzeciej (w tytule napisano, iż przelew pochodzi „od M.”). Powodowie nie reagowali jednak na wskazane nieprawidłowości i dokonywali dalszych wpłat na rzecz M. G. (1).

Zauważyć nadto należy, że druki wniosków o zawarcie umów i kwitariusze wpłaty pierwszej składki, opatrzone logiem (...), były wykorzystywane przez M. G. (1) w sposób całkowicie sprzeczny ich treścią, jednakże okoliczność ta nie miała dla powodów żadnego znaczenia przy zawieraniu umów. Powodowie J. S. (1) i G. S. kilka początkowych wpłat dokonali w ogóle bez jakiegokolwiek wniosku o zawarcie jakiegokolwiek umowy, wpłacając pieniądze na kwitariusze opatrzone nazwą „Potwierdzenie wpłaty pierwszej składki”, a następnie po podpisaniu formularza „Wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia – Program inwestycyjny na przyszłość” dokonali przelewu 100.000 zł na wskazany przez agenta rachunek bankowy, co warto podkreślić - inny niż ujawniony na wniosku. Z kolei J. K. (1), działając z zamiarem zawarcia umowy lokaty - wypełnił druk z logo (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. pod nazwą: Zawarcie umowy ubezpieczenia – Program (...) na przyszłość wniosek nr (...) i na prośbę M. G. (1), przelał 100.000 zł również na konto inne niż to wskazane we wniosku. Jak sam przyznał – druk umowy ubezpieczenia miał służyć jedynie, jako potwierdzenie przekazania pieniędzy.

Podkreślenia wymaga okoliczność, że pomimo tego, że M. G. (1) wypełniał w obecności powodów druki dotyczące zwarcia określonych umów, ich umowy i tak były ustne i odbiegały od treści wypełnionego formularza.

Postępowanie przedstawiciela, który sprzedawał produkty finansowe, bez jakiegokolwiek dokumentu, bądź w oparciu o nieodpowiadające im formularze, nakazywał dokonywanie wpłat na konto inne, aniżeli widniejące na wnioskach, oferował szybki zysk, w oparciu o warunki znacznie odbiegające od tych, jakie występują na rynku finansowym - musiały wzbudzić podejrzenia racjonalnie myślącego konsumenta. Zachowanie powodów, polegające na przekazywaniu M. G. (1), we wskazanych okolicznościach dużych kwot pieniężnych, uznać należy za współprzyczynę szkody, wpływającą na zakres należnego odszkodowania.

Z drugiej jednak strony, nie sposób stawiać powodom zarzutu jaskrawej, wręcz rażącej niestaranności. Powodowie działali, bowiem w zaufaniu do osoby, fachowo zajmującej się sprzedażą produktów finansowych firmy, która od wielu lat funkcjonuje na polskim rynku i cieszy się dobrymi wynikami finansowymi. M. G. budził zaufanie powodów, sprawiał wrażenie osoby kompetentnej, rzetelnej, dobrze zorganizowanej, zorientowanej w funkcjonujących na rynku finansowym trendach, podlegał nadzorowi ze strony W. S. (2), którego powodowie G. – S. poznali osobiście i którym przedstawił się, jako jego przełożony. Spotkania powodów i M. G., odbywały się także w oddziale strony pozwanej, przy ul. (...) w Ł., tam też małżonkowie G. – S. na początku odbierali koperty z wypłatami. Okoliczności te, mimo niepokojących sygnałów, o których była mowa powyżej, mogły w jakiś sposób, utwierdzać powodów w przekonaniu, co do uczciwych intencji przedstawiciela.

Mając na uwadze powyższe, Sąd stanął na stanowisku, iż każdy z powodów przyczynił się do własnej szkody w 25 %.

Powodowie J. G. S. oszacowali wartość szkody wyrządzonej im przez zawinione zachowanie M. G. (1) na kwotę 174.000 zł, która odpowiadała sumie przekazanych przedstawicielowi środków pieniężnych. Należy mieć jednak na uwadze, że przez pewien okres czasu M. G. (1) wypłacał powodom kwoty pieniężne tytułem „odsetek” od powierzonej sumy. A zatem zdarzenie szkodzące było dla poszkodowanych źródłem nie tylko straty, ale i korzyści. Tym samym, dochodzona pozewm kwota, w myśl konstrukcji „compensatio lucri cum damno” winna zostać pomniejszona o wypłacone powodom kwoty.

Posiłkując się zeznaniami powodów oraz załączonym do akt sprawy dokumentami, w postaci potwierdzeń przelewów, Sąd stanął na stanowisku, iż w okresie od maja 2008 roku do grudnia 2011 roku M. G. (1) przekazał małżonkom G. – S. łącznie ok. 42.763 zł, tj. w maju 2008 roku – 1.350 zł (powód nie był w stanie wskazać konkretnej wielkości, zeznał, że przekazana kwota wyniosła 1.200 – 1.500 zł), następnie od lipca do listopada 2008 roku – 6.000 zł (po 1.000 zł miesięcznie), w 2009 roku – 4.400 zł (wypłaty miały miejsce, co kwartał po 1.100 zł), w 2010 roku – 4.400 zł (podobnie, jak w 2009 roku, wypłaty odbywały się kwartalnie po 1.100 zł każda), w 2011 roku – 4.730 zł (2 kwartały x 1.100 zł oraz dwa przelewy na konto powoda - w lutym 1.250 zł i grudniu 1.280 zł), zaś w 2012 roku - 21.883 zł (zgodnie z załączonymi potwierdzeniami k. 788-792).

A zatem, dochodzoną pozwem kwotę (174.000 zł) należało pomniejszyć o wypłacone środki (42.763 zł), co daje 131.237 zł. Uwzględniając przyjęty 25 % stopień przyczynienia się poszkodowanych do powstania szkody, należna powodom kwota winna wynosić 98.427,75 zł (131.327 zł x 25 %, tj. 32.807,25 zł, a zatem 131.327 zł – 32.807,25 zł, co daje 98.427,75 zł).

W pozostałym zakresie powództwo, jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., w zw. z art. 455 k.c. Sąd uznał, że w przypadku żadnego z pozwanych odsetki ustawowe nie mogą być naliczane od dni, w których doszło do przekazania M. G. (1) przez powodów poszczególnych kwot. Przede wszystkim data przyjęcia środków przez bezpośredniego sprawcę szkody, będącego osobą wykonującą czynności agencyjne nie może uzasadniać przyjęcia, że także ubezpieczyciel oraz agent ubezpieczeniowy od tej daty, obowiązani są do zaspokojenia poszkodowanych. Zgodnie z art. 441 § 1 k.c. jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna. Nie oznacza to jednak, że roszczenie o zapłatę przeciwko tym podmiotom staje się wymagalne już z chwilą wyrządzenia szkody tak jak w przypadku bezpośredniego sprawcy szkody działającego przy świadomości, a niekiedy także również w celu jej wyrządzenia. Ubezpieczyciel oraz agent ubezpieczeniowy ponoszą odpowiedzialność z tytułu własnych czynów niedozwolonych, w ewentualnym zbiegu z przepisami poświęconymi odpowiedzialności kontraktowej. Ewentualny obowiązek pokrycia szkody przez agenta ubezpieczeniowego i samego ubezpieczyciela, tj. pozwanych powstaje dopiero w następstwie czynu niedozwolonego przedstawiciela. Ponieważ termin spełnienia świadczenia w takim układzie faktycznym nie jest określony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, niezbędne było wezwanie pozwanych do zapłaty. Oznacza to, że różne są daty początkowe biegu okresu na zaspokojenie roszczeń powodów przez pozwanych.

W stosunku do (...) S.A. w W. żądanie zapłaty odszkodowania zostało wystosowane przez powodów – małżonków G. - S. pismem przedsądowym z dnia 3 czerwca 2013 roku. Pozwany ad. 1, ustosunkował się do wysuniętego roszczenia pismem datowanym na dzień 8 lipca 2013 r. Sąd uznał, że pozwany ad. 1, pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia, najpóźniej od 8 lipca 2013 roku i od tej też daty zasądził odsetki ustawowe do dnia 31 grudnia 2015 r., zaś od 1 stycznia 2016 r., (wobec zmiany brzmienia art. 481 k.p.c.) odsetki ustawowe za opóźnienie.

W stosunku do (...) S.A. w W. nie zostało wystosowane przedsądowe wezwanie do zapłaty, w konsekwencji, czego przyjęć należało, że Spółka ponosi odpowiedzialność za realizację roszczenia o zapłatę od dnia 11 października 2013 roku (tj. od dnia następnego po doręczeniu pozwu).

Powód J. K. (1) oszacował wartość szkody wyrządzonej przez zawinione zachowanie M. G. (1) na kwotę 190.000 zł, która odpowiadała sumie przekazanych przedstawicielowi środków pieniężnych. Wskazaną wartość, podobnie jak w przypadku powodów G. – S., należało pomniejszyć o wypłacone kwoty. Sąd ustalił, że M. G. (1) przekazał J. K. (1) łącznie 22.600 zł. A zatem, dochodzoną pozwem kwotę (190.000 zł) należało pomniejszyć o wypłacone środki (22.600 zł), co daje 167.400 zł. Uwzględniając przyjęty 25 % stopień przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, należna powodowi kwota wynosi 125.550 zł (167.400 zł x 25 % = 41.850 zł, a zatem 125.550 zł – 41.850 zł, co daje 125.550 zł).

W pozostałym zakresie powództwo, jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.

O odsetkach od zasądzonej kwoty, orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., w zw. z art. 455 k.c., w oparciu o argumentację analogiczną do tej zastosowanej w przypadku powodów G. - S.. W stosunku do (...) S.A. żądanie zapłaty odszkodowania, zostało wystosowane przez J. K. (1) pismem przedsądowym z dnia 3 czerwca 2013 roku. Pozwany ad. 1, ustosunkował się do wysuniętego roszczenia pismem datowanym na dzień 8 lipca 2013 r. Sąd uznał, więc, że pozwany ad. 1, pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia, najpóźniej od 8 lipca 2013 roku i od tej też daty zasądził odsetki ustawowe do dnia 31 grudnia 2015 r., zaś od 1 stycznia 2016 r., (wobec zmiany brzmienia art. 481 k.p.c.) odsetki ustawowe za opóźnienie.

W stosunku do (...) S.A. w W. nie zostało wystosowane przedsądowe wezwanie do zapłaty, w konsekwencji, czego przyjąć należało, że Spółka ponosi odpowiedzialność za realizację roszczenia o zapłatę od dnia 22 października 2013 roku (tj. od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu).

Uwzględniając częściowo wytoczone powództwa, Sąd poczynił zastrzeżenia, że spełnienie przez M. G. (1) obowiązku naprawienia części szkody wyrządzonej przestępstwem, orzeczonego na rzecz G. S. w punkcie 2 podpunkt 5 oraz na rzecz J. K. (1) w punkcie 2 podpunkt 15 wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 30 września 2015 r. sygnatura akt IV K 100/14 zwalnia pozwanych do wysokości zapłaconej kwoty. Rozstrzygnięcie w tym zakresie uwzględnia kompensacyjną funkcję odszkodowania, którego zadaniem jest wyrównanie uszczerbku, jakiego doznali poszkodowani na skutek tego, że ich prawnie chronione dobra i interesy zostały naruszone. Okoliczność naprawienia szkody powodów przez jej bezpośredniego sprawcę bezsprzecznie doprowadziłaby do redukcji doznanego przez każdego z nich uszczerbku. Zwolnienie pozwanych z nałożonego nań obowiązku, do wysokości zapłaty przez bezpośredniego sprawcę szkody, według Sądu zabezpieczy interesy powodów, a jednocześnie zapobiegnie nieuzasadnionemu z punktu widzenia rozmiaru szkody wzbogaceniu poszkodowanych.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Powodowie J. S. (1) i G. S. wygrali sprawę w 56,56 %, bowiem przyznane świadczenia, wyniosły łącznie: 98'427,75 zł, zaś suma roszczeń wyniosła 174'000 zł.

Na koszty poniesione przez powodów składało się wynagrodzenie pełnomocnika, obejmujące jego udział w postępowaniach przed Sądem Okręgowym (2 x 3'600 zł), Sądem Apelacyjnym (2 x 2'700 zł) oraz Sądem Najwyższym (2'700 zł), w łącznej kwocie 15'300 zł (powodowie nie wykazali, iż ponieśli koszt opłat od pełnomocnictwa). Na koszty poniesione przez pozwanych złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika obejmujące jego udział w postępowaniach przed Sądem Okręgowym (2 x 3'600 zł), Sądem Apelacyjnym (2 x 2'700 zł) oraz Sądem Najwyższym (1'800 zł) oraz 17 zł opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa (łącznie 14'417 zł). Ogółem koszty poniesione przez strony wyniosły 29'717 zł. Strona pozwana winna ponieść je w 56,56 % w/w kwoty, czyli w kwocie 16'808 zł, poniosła zaś w kwocie 14'417 zł, a zatem strona pozwana winna zapłacić na rzecz strony powodowej kwotę 2'391 zł. Taką też kwotę, tytułem zwrotu kosztów procesu Sąd zasądził solidarnie od strony pozwanej na rzecz powodów.

W toku procesu powstały nieuiszczone koszty sądowe obejmujące opłatę od pozwu, opłatę od apelacji oraz opłatę od skargi kasacyjnej. Obowiązkiem ich poniesienia, stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.s.c., należało obciążyć strony, proporcjonalnie do tego, w jakiej części każda z nich wygrała i odpowiednio – przegrała proces.

Łącznie koszty sądowe wyniosły 26'000 zł (3 x 8'700 zł). Powodowie winni ponieść 43,44 % tej kwoty (bowiem w takim stosunku przegrali proces), tj. w kwocie 11'294 zł, faktycznie ponieśli zaś w kwocie 6'000 zł (3 x 2'000 zł tytułem opłaty od pozwu, apelacji i skargi kasacyjnej), dlatego też Sąd nakazał ściągnąć z zasądzonego na ich rzecz świadczenia kwotę 5'294 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy wartością należną, a faktycznie poniesioną.

Jeśli chodzi zaś o stronę pozwaną, Sąd obciążył ją kosztami sądowymi w kwocie 14'763 zł, jako stronę przegrywającą w 56,56% ($8'700 \text{ zł} \times 56,56\% \times 3$, tj. $4'921 \text{ zł} \times 3$, tj. 14'763 zł)

Powód J. K. (1) wygrał sprawę w 66,07 %, bowiem przyznane świadczenia, wyniosły łącznie: 125'550 zł, zaś suma roszczeń wyniosła 190'000 zł.

Na koszty poniesione przez powoda składało się wynagrodzenie pełnomocnika, obejmujące jego udział w postępowaniach przed Sądem Okręgowym (2 x 3'600 zł), Sądem Apelacyjnym (2 x 2'700 zł) oraz Sądem Najwyższym (2'700 zł), w łącznej kwocie 15'300 zł. Na koszty poniesione przez pozwanych to wynagrodzenie pełnomocnika obejmujące udział w postępowaniach przed Sądem Okręgowym (2 x 3'600 zł), Sądem Apelacyjnym (2 x 2'700 zł) oraz Sądem Najwyższym (1'800 zł) oraz 17 zł opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa (łącznie 14'417 zł). Ogółem koszty poniesione przez strony wyniosły 29'717 zł. Strona pozwana winna zostać obciążona nimi w 66,07 % w/w kwoty, czyli kwotą 19'634 zł, a zatem strona pozwana winna zapłacić na rzecz powoda kwotę 5'217 zł. Taką też kwotę, tytułem zwrotu kosztów procesu Sąd zasądził solidarnie od strony pozwanej na rzecz J. K. (1).

W toku procesu powstały nieuiszczone koszty sądowe obejmujące opłatę od pozwu, opłatę od apelacji oraz opłatę od skargi kasacyjnej w łącznej kwocie 28'500 zł (3 x 9'500 zł) Obowiązkiem ich poniesienia, stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.s.c., należało obciążyć strony, proporcjonalnie do tego, w jakiej części każda z nich wygrała i odpowiednio – przegrała proces, co odpowiada kwocie 9'669 zł obciążającej powoda (który przegrał w 33,93 %), /tj. $9'500 \text{ zł} \times 33,93\% \times 3$, tj. $3'223 \text{ zł} \times 3$, tj. $9'669 \text{ zł}$ / oraz kwocie 18'831 zł, której obowiązek poniesienia spoczywa na stronie pozwanej, jako przegrywającej w 66,07 % /tj. $9'500 \text{ zł} \times 66,07\% \times 3$, tj. $6'227 \text{ zł} \times 3$, tj. $18'831 \text{ zł}$ /. Sąd nakazał ściągnąć kwotę obciążającą powoda, z zasądzonego na jego rzecz świadczenia.